

ศิริราชโมเดล:

การจัดการด้านยา

บรรณาธิการ

วิมล อนันต์สกุลวิธมนี

ธนกร ศิริสมุท

สารบัญ

บทนำ	1
หมวดที่ 1 การบริหารจัดการ	
1.1 การจัดโครงสร้างและการบริหารด้านยา	5
1.2 การจัดการทรัพยากรมนุษย์	
1.2.1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)	13
1.2.2 การสร้างความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมความปลอดภัย (Situation Awareness for patient safety)	19
1.2.3 โครงการวิตามินใจ	25
1.2.4 โครงการ Si-PY Smile learn	31
หมวดที่ 2 การผลิตและจัดหายา	
2.1 การพิจารณาคัดเลือกยาที่ใช้ในโรงพยาบาลศิริราช	43
2.2 การผลิตยาทั่วไป	49
2.3 การผลิตยาปราศจากเชื้อ	59
หมวดที่ 3 การจ่ายยาผู้ป่วยนอก	
การจ่ายยาผู้ป่วยนอก	73
หมวดที่ 4 การจ่ายยาผู้ป่วยใน	
4.1 การบริหารจัดการคลังยาห้องยาผู้ป่วยใน	85
4.2 การบริการเภสัชกรรมผู้ป่วยใน	99
4.3 การบริการเภสัชกรรมสำหรับผู้ป่วยเด็ก	109
หมวดที่ 5 การบริหารทางเภสัชกรรม	
5.1 การบริหารทางเภสัชกรรมในหอผู้ป่วย	121
5.2 จุดเล็ก ๆ ที่ไม่ควรมองข้ามในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาแวนาร์ฟาริน (Warfarin clinic)	141

5.3	คลินิกโรคหลอดเลือดสมองตีบและอุดตัน (Stroke clinic)	153
5.4	เภสัชกรกับการดูแลผู้ป่วยโรคหืดและปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD& asthma clinic)	171
5.5	บทบาทของเภสัชกรกับคลินิกปลูกถ่ายอวัยวะ (Transplantation clinic)	179
5.6	คลินิกผู้สูงอายุ (Geriatric clinic)	189
5.7	คลินิกโรคไตเรื้อรัง (Chronic Kidney Disease clinic)	199
5.8	คลินิกล้างไตทางช่องท้อง (Peritoneal Dialysis clinic)	207
5.9	คลินิกหัวใจล้มเหลว (Heart Failure clinic)	217

หมวดที่ 6 การวิจัยและวิชาการเภสัชกรรม

6.1	เภสัชสนเทศในบริบทโรงเรียนแพทย์	233
6.2	การจัดการเรื่องการแพ้ยา	245
6.3	บทบาทเภสัชกรโรงพยาบาลกับงานวิจัยทางคลินิก	257

หมวดที่ 7 การพัฒนาคุณภาพระบบยา

7.1	Medication Reconciliation ในโรงพยาบาลศิริราช	275
7.2	การพัฒนาคุณภาพระบบยาโรงพยาบาลศิริราช	283
7.3	การส่งยาทางไปรษณีย์ ประสิทธิภาพ 5 ปี ในศิริราช	301
7.4	การพัฒนาระบบการให้บริการด้านสุขภาพด้วยเศรษฐศาสตร์ สาธารณสุข	315
7.5	การขับเคลื่อนโครงการโรงพยาบาลส่งเสริมใช้ยาอย่างสมเหตุผล	327
7.6	สารสนเทศระบบยาในโรงพยาบาล: การพัฒนาเพื่อความปลอดภัย ของผู้ป่วย	335

บทนำ

หนังสือ **ศิริราชโมเดล: การจัดการด้านยา** เป็นการรวบรวมการทำงานของเภสัชกรโรงพยาบาลศิริราชภายใต้การกำกับของโรงพยาบาลศิริราช โดยมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่องค์ความรู้ภายใน (Tacit Knowledge) จากเภสัชกรผู้ปฏิบัติงานจริงไปสู่ผู้อื่นซึ่งอาจเป็นเภสัชกรด้วยกัน หรือบุคลากรสหสาขาวิชาชีพ รวมถึงผู้บริหารโรงพยาบาลที่มีความสนใจในด้านการจัดการระบบยา หนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีบทบาทในการชี้แนะและเป็นแบบอย่างแก่สังคม

เนื้อหาของหนังสือประกอบด้วยเรื่องโครงสร้างและการบริหารจัดการ เพราะโครงสร้างที่ดีจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาและสามารถทำงานได้ต่อเนื่องตามมาตรฐานวิชาชีพที่มีการพัฒนาอยู่เสมอ งานที่เป็นงานหลักของเภสัชกรตั้งแต่วิธีการจัดหายา ทั้งโดยการจัดซื้อจัดหา การผลิตให้สอดคล้องกับความจำเป็นของโรงพยาบาล การจ่ายยาให้แก่ผู้ป่วยทั้งผู้ป่วยนอกตามใบสั่งยาปีละมากกว่า 2 ล้านใบสั่งยา และผู้ป่วยในมากกว่า 8 หมื่นรายต่อปี การขยายงานด้านการบริหารทางเภสัชกรรมเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเกิดความปลอดภัยและลดความสูญเสียจากยาที่ไม่จำเป็นในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ การป้องกันการแพ้ยา การวิจัยยาเภสัชสนเทศ รวมถึงการพัฒนาเชิงระบบหลายเรื่องที่ฝ่ายเภสัชกรรมได้ริเริ่มและเป็นสถานที่ดูงานของโรงพยาบาลต่าง ๆ มาเป็นเวลาหลายปี

การอ่านหนังสือเล่มนี้ ผู้อ่านสามารถอ่านไล่เรียงทีละเรื่องหรืออ่านเฉพาะเรื่องที่อยู่ในความสนใจก็ได้ ผู้เขียนแต่ละท่านเขียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) จึงอาจมีสำนวนที่แตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ผู้เขียนทุกท่านได้เขียนสิ่งที่คิดว่าจะประโยชน์ใส่ความตั้งใจที่จะส่งต่อความรู้สู่สาธารณชน รวมทั้งได้ใส่แบบฟอร์มต่าง ๆ รวมถึง flow chart ของการทำงาน เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ได้โดยง่าย

ทีมบรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้บริหาร แพทย์ พยาบาล ในทีมสหสาขาวิชาชีพที่ได้ให้โอกาสเภสัชกรในการร่วมปฏิบัติงาน สัมผัสประสบการณ์ ความรู้ความสามารถจนสามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาเป็นหนังสือหนากว่า 300 หน้าเล่มนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า

ผู้อ่านจะได้รับสิ่งที่เป็นประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้และหากหนังสือเล่มนี้สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพและปลอดภัยได้ นั่นก็ถือว่า หนังสือเล่มนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว

วิมล อนันต์สกุลวัฒน์ และธนกร ศิริสมุท

(บรรณาธิการ)

สิงหาคม 2562

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ

มูลนิธิอาจารย์เกษม ปังศรีวงศ์

ที่ให้ความอนุเคราะห์ทุนในการพิมพ์หนังสือ
และค่าส่งไปรษณีย์ไปยังโรงพยาบาลทั่วประเทศ

และคณะเภสัชศาสตร์ 19 สถาบัน

รวมเป็นเงิน 250,000 บาท

(สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

